

DIENST REGULERING

ADVIES

DR-030120-01

inzake het

**programma met betrekking tot de uitvoering
van de openbare-dienstverplichtingen 2003
van de Brusselse distributienetbeheerders**

**gegeven op basis van artikel 25 van de ordonnantie
van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de
elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest**

20 januari 2003

Dienst Regulering
Gulledelle 100
1200 BRUSSEL
Tel.: 02 775 76 91
Fax: 02 775 76 79
e-mail: energie@ibgebim.be

I. VOORAFGAANDE UITEENZETTING

- Artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna “de ordonnantie” genoemd) luidt als volgt:

“ §1. De distributienetbeheerder legt jaarlijks aan de Regering, en dit vóór 31 oktober van elk jaar, ter goedkeuring een programma voor het volgende jaar voor met betrekking tot de uitvoering van zijn openbare-dienstverplichtingen, bepaald in artikel 24, en de daaraan verbonden begroting.

Hij legt eveneens jaarlijks aan de Regering, en dit vóór 30 juni van elk jaar, een verslag voor over de uitvoering van zijn openbare-dienstverplichtingen tijdens het voorbije jaar, samen met de eraan verbonden rekeningen.

Het verslag en de rekeningen worden na goedkeuring door de Regering overgezonden aan de Brusselse Hoofdstedelijke Raad.

§2. De Regering vraagt de Dienst om advies over het programma en het verslag bedoeld in §1. De Regering kan bovendien ter plaatse door een ambtenaar van de Dienst, daartoe aangesteld bij ministerieel besluit, alle boekhoudkundige en andere stukken laten inkijken, in verband met de kostprijs en de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen.

De Regering kan een bedrijfsrevisor toevoegen aan de in het vorige lid bedoelde ambtenaar, om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen te onderzoeken.

§3. De distributienetbeheerder houdt een afzonderlijke boekhouding voor elk van de verschillende openbare-dienstverplichtingen.”

- In een schrijven van 28 oktober 2002 heeft de Dienst Regulering van het BIM zich erover verwonderd dat hij nog niet was geraadpleegd over het programma met betrekking tot de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen van de Brusselse distributienetbeheerders voor het jaar 2003, en de intercommunales INTERELEC en SIBELGAS verzocht om ten spoedigste een zulk programma toe te zenden.

Deze intercommunales hebben op 18 november aangekondigd dat ze op korte termijn “een samenvattend ontwerp van programma, begroting en nadere maatregelen inzake organisatie van de openbare-dienstverplichtingen voor het jaar 2003” konden voorleggen.

Zij stelden zich evenwel vragen over de precieze draagwijdte van artikel 25 en de pertinentie van de goedkeuring door de regering in de huidige situatie, nu enerzijds het in artikel 26 van de ordonnantie bepaalde financieringsmechanisme voor de openbare-dienstverplichtingen nog niet operationeel is, en anderzijds hun openbare-dienstverplichtingen voortvloeien uit diverse ingewikkelde bronnen, namelijk de

bovenvermelde ordonnantie, de aanbevelingen van het Controlecomité voor de Elektriciteit en het Gas (CCEG) en hun eigen statuten.

- In zijn antwoordschrijven van 27 november wees de Dienst Regulering erop dat het hem, bij ontstentenis van een door de wetgever vastgestelde overgangsbepaling, toescheen dat de omstandigheden die de intercommunales onder de aandacht brachten, geen invloed mochten hebben op de aard en de omvang van de verplichtingen die op hen rustten en op de door artikel 25, §1, voorgeschreven procedure van goedkeuring door de regering.

De Dienst meldde echter dat hij aan het kabinet van de Staatssecretaris voor Energie verzocht een houding te bepalen dienaangaande.

- Op 20 december 2002 ontving de Dienst Regulering van de intercommunale INTERELEC een programma met betrekking tot de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen voor het boekjaar 2003.

In haar begeleidend schrijven herinnert de intercommunale aan het voorlopige karakter van deze oefening.

- Tot op heden is de Dienst Regulering van het BIM, in tegenstelling tot hetgeen artikel 25, §2, bepaalt, nog niet formeel door de Regering verzocht om advies uit te brengen over het uitvoeringsprogramma dat de intercommunale INTERELEC hem rechtstreeks heeft toegestuurd.

- Het onderhavige advies wordt dus uit eigen beweging verstrekt.

II. ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Alleen de intercommunale INTERELEC heeft een programma met betrekking tot de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen voor het jaar 2003 ingediend.

Dit is te verklaren doordat SIBELGAS en INTERELEC bij beslissing van hun raden van bestuur van 17 december 2002 overeengekomen zijn dat eerstgenoemde haar activiteitstak elektriciteit (en gas) sector Zuid vanaf 1 januari 2003 zou inbrengen in laatstgenoemde - die werd omgedoopt tot SIBELGA.

Vanaf die datum heeft dus echt alleen de intercommunale INTERELEC/SIBELGA de hoedanigheid van elektriciteitsdistributienetbeheerder voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De omstandigheid dat zij nog niet officieel als zodanig is aangesteld door de Regering, maar deze rol slechts voorlopig uitoefent, krachtens artikel 36 van de ordonnantie, heeft geen invloed op het onderhavige advies.

2. Wat betreft de in artikel 24, 3° van de ordonnantie bedoelde actie ter bevordering van rationeel energiegebruik (REG), bestrijkt het door de

intercommunale bezorgde programma alleen het eerste halfjaar. De voornemens van de intercommunale voor het tweede halfjaar werden ons overigens niet meegedeeld.

Bovendien is de Dienst Regulering niet gevraagd om mee te werken aan de opstelling van een driejaarlijks programma voor rationeel elektriciteitsgebruik, zoals dat artikel het voorschrijft.

3. De verplichting tot verdeling van elektriciteitsoverschotten die zijn geproduceerd door zelfopwekkers of door installaties voor thermische herwaardering van huishoudelijk afval (artikel 24, 4° van de ordonnantie) staat niet vermeld in het programma dat ons is voorgelegd.

Dat is toe te schrijven aan het feit dat artikel 27 van de ordonnantie waarop deze verplichting betrekking heeft, tot op heden niet is uitgevoerd als gevolg van interpretatie- en tenuitvoerleggingsmoeilijkheden.

De afwijking van dit artikel staat overigens in het voorontwerp van ordonnantie dat in november laatstleden in eerste lezing is goedgekeurd door de Regering.

4. Behalve hetgeen betrekking heeft op de verplichting inzake openbare verlichting bedoeld in artikel 24, 5° van de ordonnantie, wordt geen enkel - zelfs maar approximatief - omvattend of per verplichting opgesplitst begrotingsontwerp bij het programma gevoegd.

En aangezien de vaststelling van de toegangstarieven tot de distributienetten uitsluitend onder de bevoegdheid van de federale reguleringsinstantie valt, beschikt de Dienst Regulering niet over de elementen die hieromtrent te vinden zijn in de tariefvoorstellen die de Brusselse intercommunales aan de CREG hebben voorgelegd.

III. BIJZONDERE OPMERKINGEN

Hierna onderzoeken wij de inhoud van het programma dat de intercommunale INTERELEC ons heeft bezorgd, betreffende elk van de in artikel 24 van de ordonnantie opgesomde openbare-dienstverplichtingen.

1° Het ter beschikking stellen van een ononderbroken levering van elektriciteit aan particulieren tegen de voorwaarden bepaald door de ordonnantie van 11 juli 1991.

De distributienetbeheerder plant - als wij het goed begrijpen – dat in de loop van 2003 ongeveer 5000 vermogensbegrenzers zullen worden geplaatst en dat op het einde van datzelfde jaar ongeveer 5200 begrenzers in gebruik zullen zijn op zijn netwerk¹.

¹ Dit cijfer 5200 vormt het saldo van de volgende bewerking: aantal begrenzers in dienst op 31 december 2002 + aantal begrenzers geplaatst in de loop van 2003 (5000) – aantal in 2003 weggenomen begrenzers.

Deze ramingen lijken ons weliswaar realistisch op basis van de gegevens 1999-2000-2001² waarover wij beschikken, maar het was allicht toch passend geweest die cijfergegevens in dit programma te vermelden, om de Regering in te lichten over de manier waarop de aantallen (5000 geplaatste begrenzers en 5200 begrenzers op het netwerk) zijn berekend.

De lasten van het plaatsen en wegnemen van begrenzers worden opgenoemd, maar de kosten met betrekking tot elk van die lasten worden noch in het algemeen noch in detail geëxpliciteerd.

En waar wordt vermeld dat hun financiering zal worden doorberekend in de toegangstarieven tot het distributienet “naar rata van de kWh”, hebben wij, zoals reeds vermeld (zie hoger II. 4.), geen enkel idee van de hoogte van de beoogde bijdrage.

Daaruit volgt dat wij, zelfs indien wij daartoe voldoende bevoegd waren, niet in staat zouden zijn te beoordelen of deze kosten en hun financieringswijze ons adequaat lijken.

Het onderhavige programma rept bovendien niet over de nationale hulpfondsen die zijn opgezet en georganiseerd door een aantal opeenvolgende aanbevelingen van het CCEG (CC 85/10, CC 86/25, CC 87/44, CC 90/35, CC 92/15) en evenmin over het Brusselse “Hulpfonds” voor sociaal onderzoek dat is ingevoerd door de ordonnantie van 11 juli 1991 met betrekking tot het recht op een minimumlevering van elektriciteit (waarnaar artikel 24, 1° verwijst).

Deze fondsen moeten echter, voor zover ons bekend, de intercommunales in staat stellen om enerzijds de kosten te dekken van het plaatsen en verwijderen van de vermogensbegrenzers, en anderzijds de kosten die de OCMW's maken in het kader van hun door de ordonnantie van 11 juli 1991 bepaalde opdracht tot begeleiding van klanten in betalingsmoeilijkheden.

De hulpfondsen zijn weliswaar in volle reorganisatie - met de geplande verdwijning van het CCEG en de goedkeuring van de wet van 04 september 2002 houdende toewijzing van een opdracht aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de begeleiding en de financiële maatschappelijke steunverlening aan de meest hulpbehoevenden inzake energielevering.

Toch menen wij dat het precies wegens deze reorganisatie niet nutteloos was geweest indien de intercommunale INTERELEC had gepreciseerd welke bedragen nog beschikbaar zijn op die basis (eventueel saldo 2002 en begin 2003), om er zeker van te zijn dat de eerste openbare-dienstverplichting niet dubbel gefinancierd wordt.

2° De levering van elektriciteit aan een specifiek sociaal tarief aan personen volgens de voorwaarden bepaald door de federale overheid.

²

De opdracht van de intercommunale terzake vindt haar oorsprong in aanbeveling CC (e) 87/44 bis van het CCEG, die de voorwaarden om in aanmerking te komen voor het specifiek sociaal tarief en de toekenningsmodaliteiten ervan bepaalt.

Deze aanbeveling, die de afschaffing van de vaste vergoeding voor de begunstigden van het specifiek sociaal tarief bekrachtigde, is aangevuld door verschillende andere aanbevelingen, waaronder recentelijk aanbeveling CC(e) 2001/9, die, naast de afschaffing van de vaste vergoeding, 500 kWh/jaar gratis toekende aan de begunstigden van het specifiek sociaal tarief.

INTERELEC raamt het aantal begunstigden van het specifiek sociaal tarief voor het jaar 2003 op 12.800.

De Dienst Regulering meent dat het niet overbodig was geweest toelichting te geven bij deze raming (cijfers van de vorige jaren, uitsplitsing volgens de verschillende categorieën van begunstigden).

Aangezien zulke informatie ontbreekt en wij overigens niet zelf over gegevens terzake beschikken, kunnen wij niet beoordelen of het door INTERELEC geopperde cijfer realistisch is.

Als de lasten die de distributienetbeheerder vermeldt, inderdaad de lasten zijn die in de bovengenoemde aanbevelingen vermeld staan, betreuren wij bovendien, net als voor de 1ste openbare-dienstverplichting, dat de kosten betreffende elk van die lasten en het beoogde bijdrageniveau niet worden gespecificeerd.

3° Het geven van informatie en demonstraties, de terbeschikkingstelling van uitrustingen en diensten en het verstrekken van financiële hulp voor rationeel energiegebruik, ten voordele van alle categorieën van eindafnemers, ongeacht of ze in aanmerking komen of niet.

Over deze openbare-dienstverplichting is het aan de Dienst Regulering bezorgde programma ongetwijfeld het uitvoerigst.

Geen wonder, het voorstel van REG-programma van de intercommunale SIBELGA voor het eerste halfjaar 2003 is in alle punten identiek aan het REG-programma 2002 van INTERELEC.

Wij hebben al opgemerkt dat dit programma, in tegenstelling tot hetgeen artikel 25 voorschrijft, slechts geldig was voor 6 maanden en niet voortvloeide uit een samenwerking met de Dienst Regulering van het BIM.

Wij voegen er nog aan toe dat het genoemde programma wat betreft het eerste halfjaar 2003 bovendien bij ons weten niet de vrucht is van overleg met de Minister (of de Staatssecretaris) die bevoegd is voor energie, in tegenstelling tot wat wordt vermeld op bladzijde 1 (0 INLEIDING) van bijlage 1.

Wat de eigenlijke inhoud van het programma betreft, kan de Dienst Regulering begrijpen dat de intercommunale het programma van de vorige jaren wegens de huidige bijzondere omstandigheden³ zonder meer heeft overgenomen uit snelheids- en pragmatische overwegingen.

De Dienst hecht er echter aan met klem te wijzen op de dringende noodzaak een globale reflectie over de REG-verplichting en de spreiding van de inspanning over de verschillende actoren aan te vatten, met name met het oog op het opstellen van het REG-programma van het tweede halfjaar 2003.

Uit het voorgaande volgt dat de Dienst Regulering het nutteloos acht om hier elke in het onderhavige programma geplande REG-actie nauwgezet te onderzoeken; dat onderzoek zal precies het doel zijn van de door de Ordonnantie bepaalde samenwerking tussen de Intercommunale en de Dienst.

Toch wensen wij alvast op te merken dat het met het oog op de door de ordonnantie georganiseerde scheiding van de activiteiten (productie/netbeheer/levering) raadzaam zal zijn te bepalen volgens welke nadere regels de intercommunale haar warmtekrachtkoppelingsactiviteit kan voortzetten; de momenteel lopende partnerschapsformule maakt immers niet van de afnemer maar van de intercommunale een elektriciteitsproducent.

Ten slotte vestigt de Dienst Regulering er de aandacht op dat de vermelding van een “*maximumbudget van 0,247894€ per GWh*” geenszins toelaat het nodige budget voor de voltooiing van het REG-programma te beoordelen.

Indien de intercommunale voornemens is de REG-aanbevelingen van het CCEG te blijven toepassen, schijnt het ons bovendien toe dat niet 0,247894€/GWh zou moeten worden uitgetrokken voor de REG-actie, maar 247,894 €/GWh (0,01 BEF/kWh), dit is 1000 keer zoveel.

4° De afkoop van elektriciteitsoverschotten die werden geproduceerd in de gevallen en volgens de voorwaarden die zijn vastgesteld in artikel 27.

Zie, wat dit punt betreft, hierboven II. 3.

5° a) De constructie, het onderhoud en de vernieuwing van de installaties van openbare verlichting op het wegennet en in de gemeentelijke openbare ruimten,

³ Geplande verdwijning van de aanbevelingen van het CCEG (met name inzake REG); eigen diensten van de intercommunale in oprichting

met inachtneming van de prerogatieven van de gemeenten, vastgelegd in artikel 135 van de nieuwe gemeentewet, volgens een driejaarlijks programma, opgesteld in gemeenschappelijk overleg tussen elke gemeente en de distributienetbeheerder.

b) De bevoorrading van deze elektriciteitsinstallaties.

De intercommunale verwijst dienaangaande naar de artikelen 70 tot 73 van haar statuten en refereert aan het programma voor de constructie van openbareverlichtingsinstallaties dat zij in samenwerking met elk van de geassocieerde gemeenten vaststelt.

Ook al komt het niet de Dienst Regulering toe een oordeel uit te spreken over het genoemde constructieprogramma, toch was het volgens ons interessant geweest om het erbij te voegen en het bedrag te vermelden van de subsidies die op basis van dat constructieprogramma worden toegekend aan de intercommunale⁴, krachtens de ordonnantie van 16 juli 1998 betreffende de toekenning van subsidies om investeringen van openbaar nut aan te moedigen.

Dat brengt ons ertoe om eens te meer het uiterst lapidaire karakter te betreuren van de informatie over de kosten die elk van de posten (constructie, onderhoud, elektriciteitsvoorziening) met zich meebrengt.

Wij wensen overigens nu al de aandacht te vestigen op de regeling van de financiering van het Fonds voor openbare verlichting dat in het leven wordt geroepen door artikel 73 van de statuten, vooral in zoverre dit artikel bepaalt dat er een jaarlijkse subsidie ten laste van de geassocieerde gemeenten wordt ingehouden op de dividenden die aan hen worden uitgekeerd.

Vanaf 2004 zullen de openbare-dienstverplichtingen van de distributienetbeheerder – waaronder de openbare verlichting – (gedeeltelijk) worden gefinancierd via de in artikel 26 van de ordonnantie geregelde bijdrage ten laste van de houders van een leveringsvergunning.

Er zal bijgevolg voor moeten worden gezorgd dat de bijdrage van de gemeenten in het Fonds voor openbare verlichting wordt aangepast.

IV. CONCLUSIE

De Dienst Regulering ziet in dat het moeilijk is om op dit moment⁵ een volledig programma met betrekking tot de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen over te maken, maar meent dat het overgemaakte programma voor het jaar 2003 te veel lacunes bevat en dat bepaalde cruciale informatie die in het bezit is van INTERELEC, erin had mogen voorkomen.

⁴ eventuele gewestsubsidies waarop artikel 73. 2.2. van de statuten van Sibelga alludeert

⁵ wegens de afwezigheid van eigen diensten van de intercommunale en de onzekerheden in verband met de huidige overgangcontext

En in dit opzicht wensen wij er de aandacht op te vestigen dat de intercommunale ons inziens niet vrijgesteld mag zijn van het vermelden, in haar programma, van een aantal interessante gegevens voor het beoordelen van dat programma, op grond van het feit dat deze gegevens in het kader van een andere procedure zouden zijn meegedeeld aan de Regering of aan de Dienst.

Wij stellen de Regering dan ook voor om de intercommunale om aanvullende informatie te verzoeken of op zijn minst voorbehoud te formuleren bij de regeringsgoedkeuring.

In elk geval zal erover dienen te worden gewaakt dat het door artikel 25, §1, van de ordonnantie voorgeschreven verslag over de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen zo gedetailleerd mogelijk is en dat genoemd artikel nauwgezet wordt nageleefd voor de opstelling van de programma-ontwerpen van de volgende jaren.

Om af te ronden, herinneren wij eraan dat de mogelijkheid van de Regering om boekhoudkundige of andere stukken in verband met de kostprijs en de uitvoering van de openbare-dienstverplichtingen van de intercommunale te laten inkijken, afhangt van de aanwijzing, bij ministerieel besluit, van een ambtenaar van de Dienst Regulering hiertoe.

* *
 *